

Analytická část

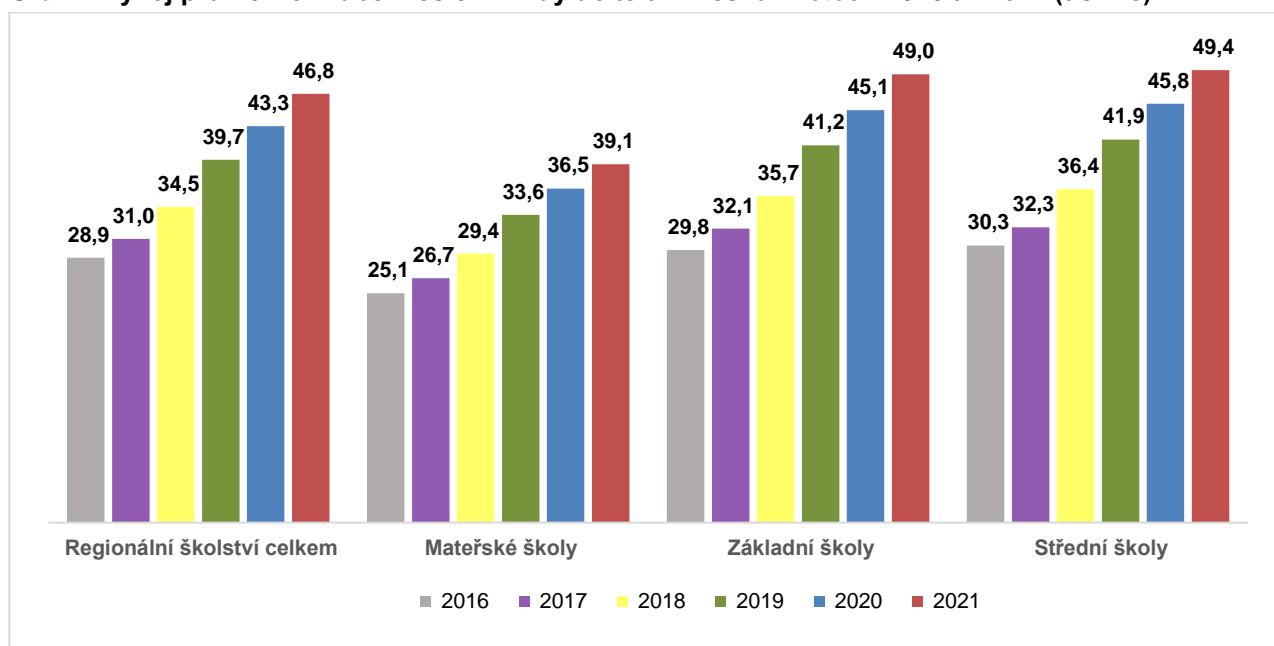
Prostředek, kterým může stát oceňovat kvalitu a způsob vyučování a částečně ovlivňovat prestiž učitelského povolání, je odměňování učitelů. To hraje významnou roli při výběru povolání nebo při rozhodování, zda vykonávat tuto pracovní pozici dlouhodobě, či nikoliv.

POČTY UČITELŮ: Podle údajů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) v září 2021 působilo v Česku ve školách mateřských, základních, středních (včetně konzervatoří) a vyšších odborných celkem 149,2 tis. učitelů (přepočtený počet osob na plný pracovní úvazek). Téměř čtvrtina (23 %; 33,8 tis.) z nich působila v mateřských školách, necelá polovina (48 %; 71,3 tis.) učila na základních školách a zbylých 29,0 % se věnovalo výuce ve středních školách (včetně učitelů odborného výcviku). Na celkové zaměstnanosti¹ se učitelé působící v regionálním školství podíleli 2,8 % a na všech zaměstnancích 3,3 %. Kromě učitelů bylo na výše uvedených stupních vzdělávání zaměstnáno dalších 20,8 tis. ostatních pedagogických pracovníků, kam patří především asistenti pedagoga v mateřských (4,1 tis.) a základních (15,4 tis.) školách. Ve školních družinách pak působilo 11,4 tis. vychovatelů (přepočtené počty).

1. Základní údaje

V roce 2021 učitelé pracující v regionálním školství pobírali hrubou mzdu **v průměru 46 843 Kč** měsíčně.² Meziročně si polepšili o 3 525 Kč a jejich výdělků odpovídaly 115 % průměrné mzdy v Česku. Ve srovnání se mzdou zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním šlo však pouze o 76 %.

Graf 1: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy učitelů v Česku v letech 2016 až 2021 (tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Nejvíce si vydělávali učitelé na středních školách, a to měsíčně v průměru 49,4 tis. Kč. To je o cca 460 Kč více, než byla průměrná mzda učitelů na základních školách (49,0 tis. Kč) a o více jak 10 tis. Kč než mzda učitelů v mateřských školách (39,1 tis. Kč). Zatímco rozdíl mezi mzdami učitelů na středních a základních školách v posledních čtyřech letech klesá, v případě srovnání mezd učitelů na základních a v mateřských školách se rozdíl naopak zvyšuje.

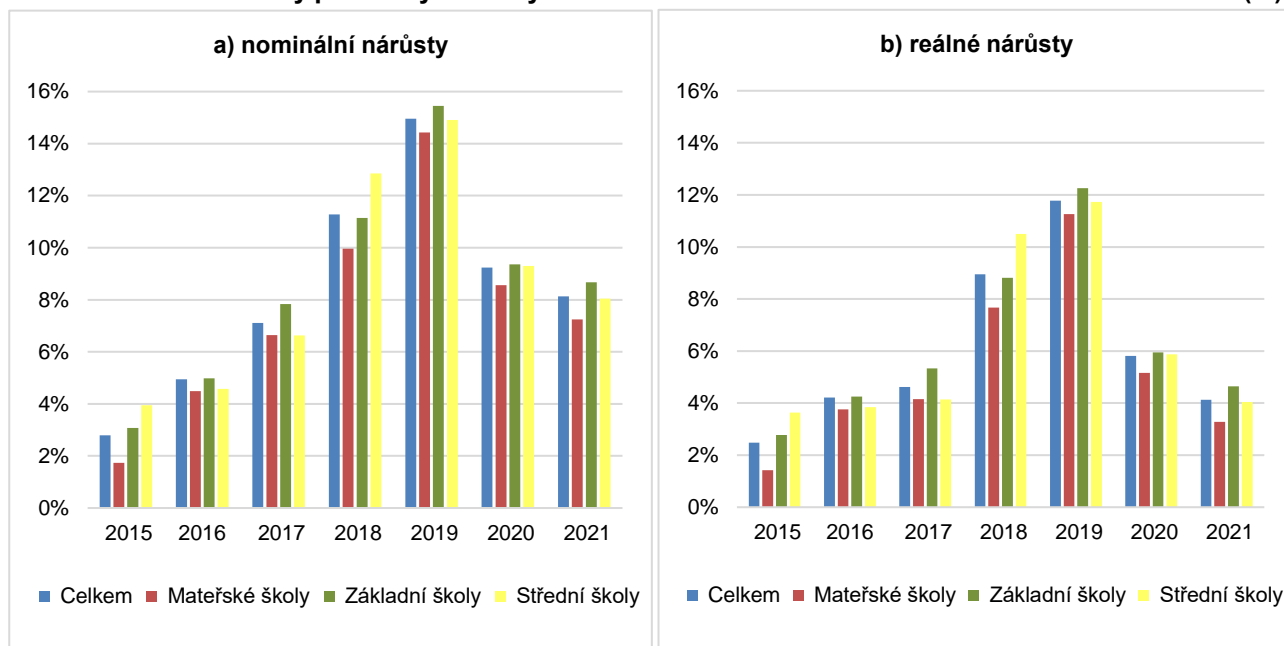
¹ Celková zaměstnanost zahrnuje všechny pracující osoby, čili kromě zaměstnanců i OSVČ.

² Zdrojem dat pro zde uvedené údaje o mzdách učitelů v regionálním školství je speciální zpracování dat ze strukturální mzdové statistiky zaměstnanců. Tyto údaje se mohou z metodických důvodů lišit od údajů zveřejňovaných za mzdy učitelů MŠMT získané v rámci jejich čtvrtletního statistického zjišťování P1-04. Podrobněji viz metodologický úvod.

Jedním z důvodů nižšího nárůstu mezd učitelů v mateřských školách v porovnání se základními školami je vyšší podíl předškolních zařízení, jejichž zřizovatelem je soukromý subjekt nebo církev. Jak bude uvedeno podrobněji níže, mzdy učitelů v soukromých mateřských školách rostly výrazně pomaleji než ve veřejných školkách, jejichž zřizovatelem jsou nejčastěji obce.

Po letech 2018 a 2019, kdy meziroční tempo růstu průměrné hrubé měsíční nominální mzdy (dále jen „průměrná mzda“) učitelů dosáhlo dvouciferných hodnot, došlo v roce 2020 k jeho zpomalení. To pokračovalo i v roce 2021, kdy si učitelé v regionálním školství meziročně polepšili o 8,1 %, v absolutním vyjádření o 3 525 korun.³ Za poslední tři roky narostly mzdy učitelů celkem o 36 %, z 34 tis. Kč v roce 2018 na 47 tis. Kč v roce 2021. Nejvíce v tomto období vzrostly mzdy učitelů na základních školách, a to procentuálně o 37 % a absolutně o 13,3 tis. Kč. Jen o něco málo nižší nárůst můžeme pozorovat u učitelů ze středních škol. Naopak učitelům v mateřských školách se mzdy zvedly ve stejném období „pouze“ o třetinu (9,8 tis. Kč). Rozdíl ve výši výdělků mezi učiteli v mateřských školách v porovnání s jejich kolegy na základních a středních školách se tak stále prohlubuje.

Graf 2: Meziroční změny průměrných hrubých měsíčních mezd učitelů v Česku v letech 2015 až 2021 (%)

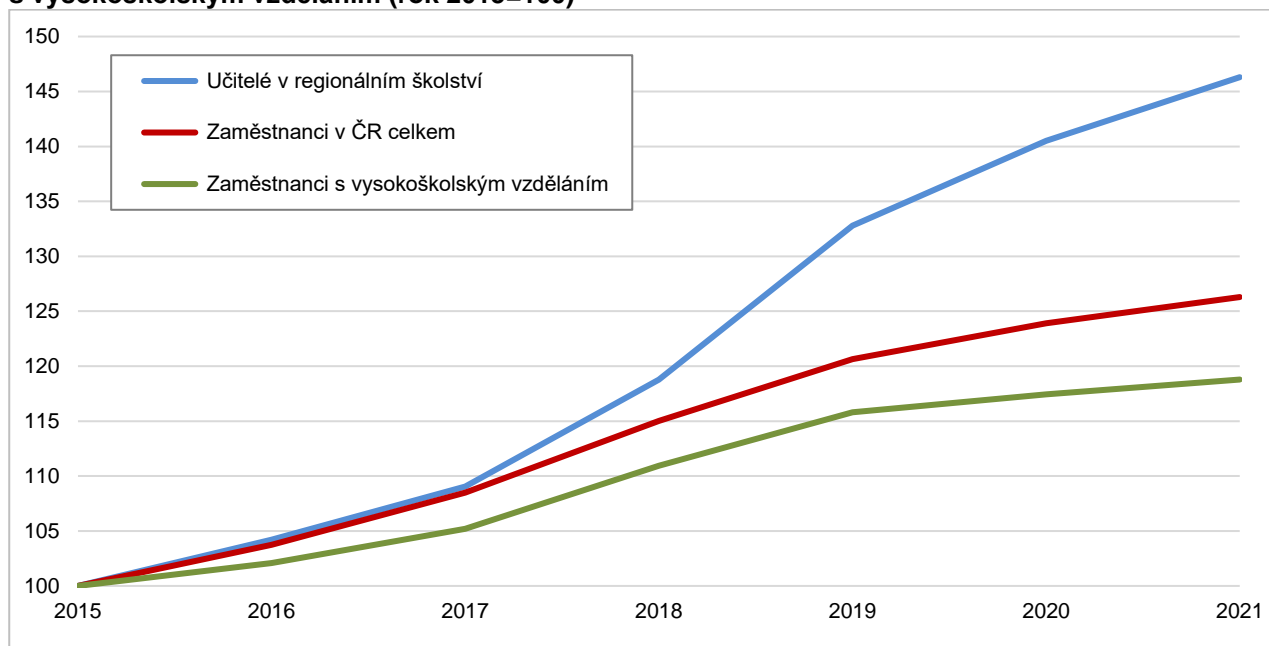

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Meziroční nárůsty průměrných hrubých mezd učitelů se až do roku 2019 pravidelně zvyšovaly. Od hodnot kolem 2 % na počátku druhé dekády se dostaly meziroční změny postupně až k největšímu nárůstu o 15 % mezi lety 2018 a 2019. V letech 2020 a 2021 sice průměrné mzdy učitelů stále rostly, ale již „pouze“ o 9 %, respektive 8 %.

Část z nárůstu hrubých mezd učitelů si ovšem při zohlednění růstu spotřebitelských cen ukousla inflace. Ačkoli ve sledovaném období nemůžeme ještě hovořit o nějak dramatické inflaci, reálné nárůsty hrubých mezd učitelů byly přeci jen o něco nižší než při pouhém porovnání nominálních výší mezd. Rozdíly mezi nárůsty nominálních a reálných mezd se postupně mírně zvyšují, stejně jako se postupně mírně zvyšovala i inflace. Nejvyšší meziroční nárůst mezi lety 2018 a 2019 byl tedy po zohlednění růstu spotřebitelských cen jen o 11,8 % a v roce 2021 reálně vzrostla průměrná mzda učitelů o 4,1 %.

³ Díky zrušení superhrubé měsíční mzdy od 1. 1. 2021 vzrostla v roce 2021 navíc všem zaměstnancům, tedy i učitelům jejich čistá mzda. Při průměrné hrubé měsíční mzdě 47 tis. Kč, tento nárůst činil 2 600 Kč.

Graf 3: Vývoj nárůstů reálných mezd učitelů v porovnání se zaměstnanci celkem a zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním (rok 2015=100)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

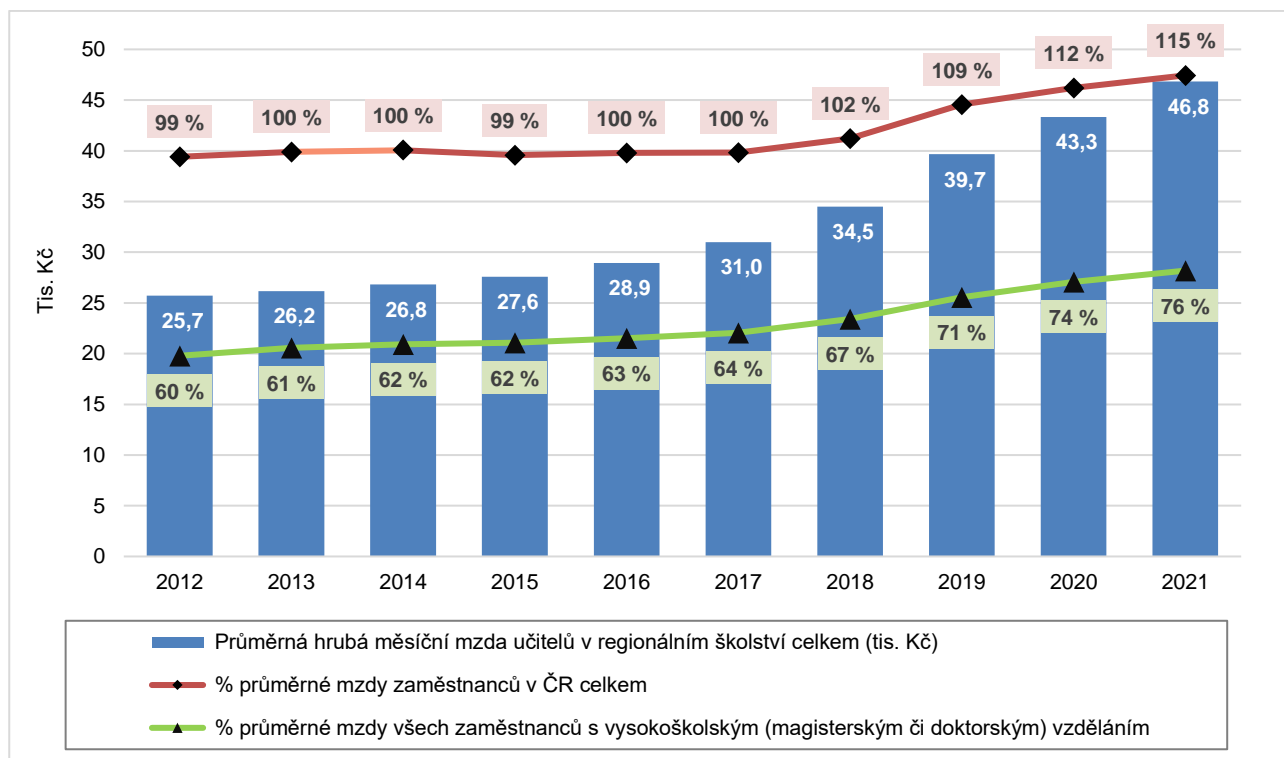
Ve sledovaném období docházelo k nárůstu reálných mezd i u skupiny všech zaměstnanců v ČR. Oproti roku 2015 vzrostla v roce 2021 reálná hrubá mzda⁴ zaměstnanců celkem o více než čtvrtinu (26 %). Tento nárůst reálných mezd zahrnující celé široké spektrum všech zaměstnanců v ČR pochopitelně probíhal u různých skupin zaměstnanců různě. A pravděpodobně bychom našli i některé úzké skupiny zaměstnanců, kde k nárůstu průměrné hrubé mzdy nemuselo dojít vůbec. U učitelů v regionálním školství byl ovšem nárůst reálných mezd, obzvláště po roce 2017, výrazně rychlejší než u celkového průměru zaměstnanců v ČR. Oproti roku 2015 vzrostly jejich reálné průměrné hrubé měsíční mzdy téměř o polovinu (o 46 %).

Učitelé v regionálním školství mají dlouhodobě nižší průměrné hrubé mzdy než skupina všech zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním. Rychlejší nárůst reálných mezd ve sledovaném období tuto mezeru ve mzdách alespoň částečně zmenšil a o něco přiblížil průměrné hrubé mzdy učitelů k průměru hrubých mezd všech zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním.

2. Relativní mzdy učitelů – srovnání s průměrnou mzdou a mediánem mezd zaměstnanců celkem a zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním

Povolání učitele klade vysoké požadavky na kvalifikaci, na trhu práce je učitelů nedostatek a jejich už dosud často stresující pracovní náplň navíc prošla v posledních letech v souvislosti s pandemií Covid-19 nebo integrací dětí ukrajinských uprchlíků náročnými změnami. Proto by se dalo předpokládat, že budou učitelé, a to především na základních a středních školách, finančně hodnoceni lépe, než jaký je republikový průměr, resp. průměrná mzda zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním. Tato domněnka však platí jen částečně.

⁴ Výpočet jako podíl nominální mzdy a indexu spotřebitelských cen, průměr roku 2015 = 100. Dále v textu jsou již sledovány pouze nominální mzdy.

Graf 4: Průměrné mzdy učitelů (v tis. Kč) a jejich srovnání (v %) s průměrnou mzdou zaměstnanců celkem a zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním v letech 2012 až 2021

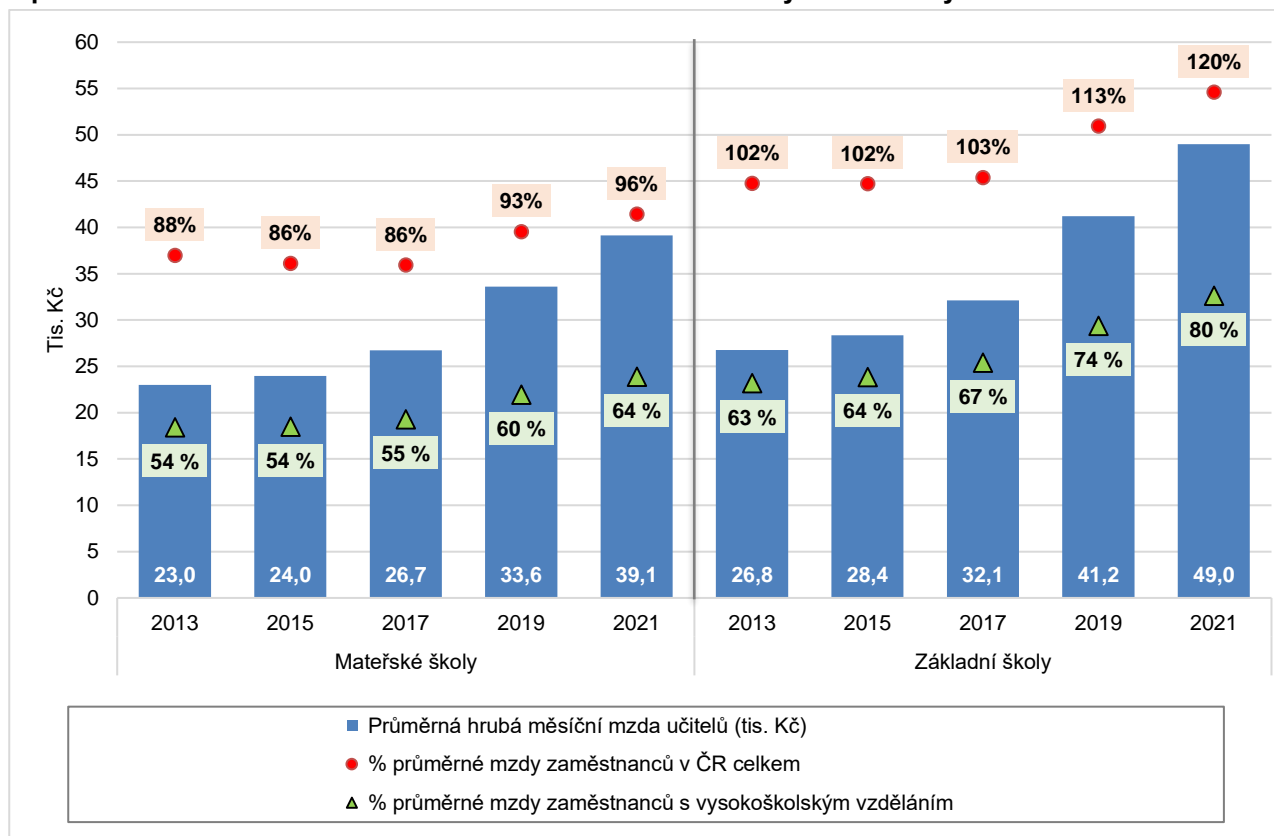
Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

V letech 2012 až 2017 průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v regionálním školství oscilovala na úrovni průměrné mzdy v ČR celkem. V posledních čtyřech letech ji však již převyšuje. V roce 2021 přesáhly hrubé měsíční výdělky učitelů průměrnou mzdu v Česku o 6 100 Kč. V roce 2018 činil tento rozdíl jen 800 Kč. V **relaci k průměrné hrubé měsíční mzdě zaměstnanců celkem** tak v roce 2021 pobírali učitelé 115 % tohoto výdělku. Učitelé v mateřských školách však na tuto mzdu nedosáhli, a i v roce 2021 vydělávali jen 96 % této mzdy.

UPOZORNĚNÍ: Tento poměrový ukazatel je spočten z údajů o průměrné mzdě zaměstnanců celkem získaných v rámci Strukturální mzdové statistiky, tj. stejného datového zdroje jako byly získány zde publikované údaje o mzdách učitelů. ČSÚ zveřejňuje informace o vývoji průměrných mezd, které čerpají z podnikového výkaznictví. Tyto údaje se z metodických důvodů liší od údajů získaných v rámci Strukturální mzdové statistiky – podrobněji viz metodický úvod. Ve vztahu k průměrné mzdě v národním hospodářství získané ČSÚ v rámci podnikových zjišťování, se průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v roce 2021 rovnala 124 %.

I přes to, že se v médiích často objevuje srovnání učitelových platů pouze s průměrnou mzdou, nejedná se o plně vypovídající srovnání. Průměrná mzda se vypočítává z mezd všech pracujících v Česku, tedy i těch s nižším vzděláním. Učitelské povolání však vyžaduje vysokou odbornost a dle školského zákona musí učitel na základní či střední škole (až na výjimky) absolvovat alespoň tzv. učitelské minimum, které lze získat až po absolvování magisterského studia. A ačkoliv mzdy učitelů v posledních letech výrazně vzrostly, stále nedosahují průměrné mzdy, kterou pobírají zaměstnanci s vysokoškolským (magisterským či doktorským) vzděláním. Přitom právě takového stupně většina učitelů při svém studiu dosáhla.

Průměrná mzda učitele v regionálním školství byla v roce 2021 o 14 500 Kč nižší, než si v průměru vydělali **zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním** a představovala tak 76 % tohoto srovnávacího výdělku. Učitelky v mateřských školách nedosahují stále ani na dvě třetiny platu zaměstnance s vysokoškolským vzděláním (64 % v roce 2021). Jejich kolegové učící na základních a středních školách v průměru pobírali 80 resp. 81 % této částky. V případě učitelek v mateřských školách s dokončeným magisterským vysokoškolským vzděláním, se jejich průměrné výdělky rovnaly 72 % průměrné mzdy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním celkem.

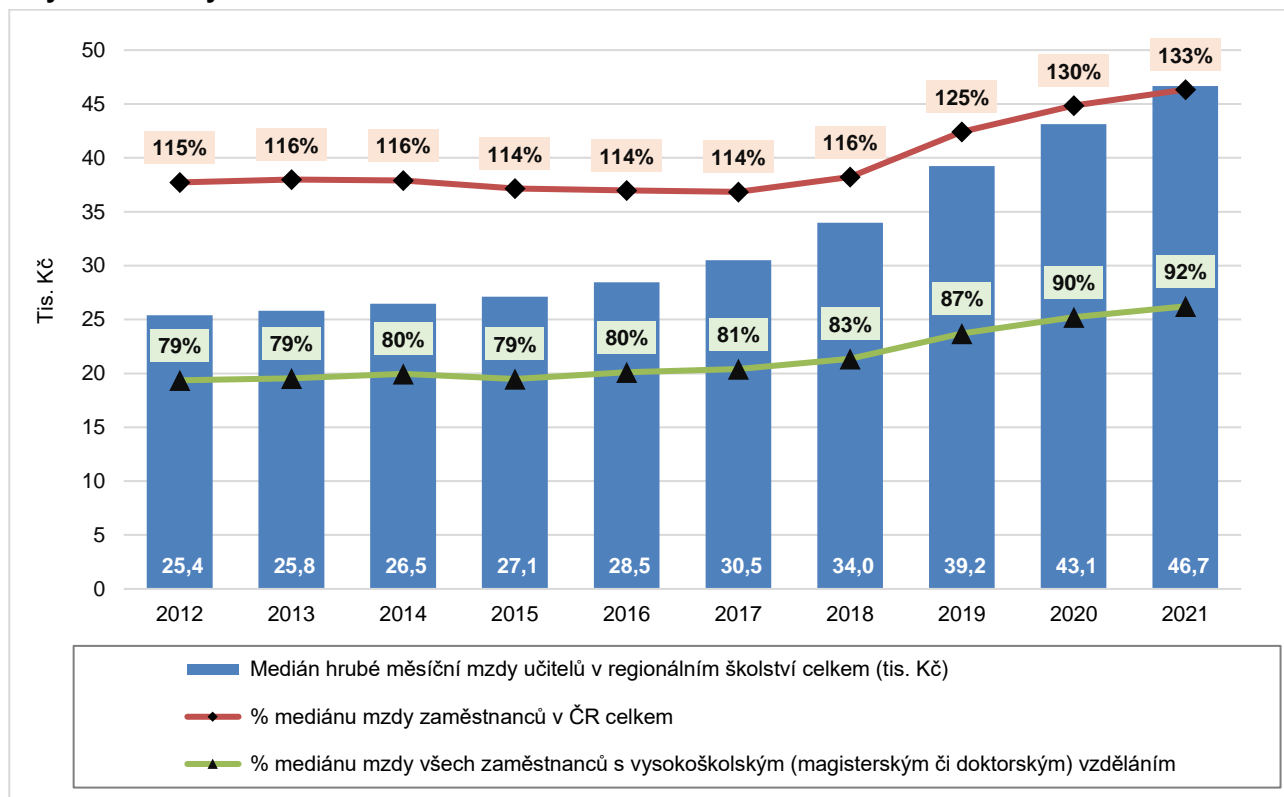
Graf 5: Průměrné mzdy učitelů mateřských a základních škol (v tis. Kč) a jejich srovnání (v %) s průměrnou mzdou zaměstnanců celkem a zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Po roce 2017 a především v posledních třech letech se toto srovnání mezd učitelů se zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním zlepšilo. V absolutním srovnání učitelé v roce 2018 vydělávali o 17 500 Kč méně, než byla průměrná mzda všech zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním. V roce 2021 dosáhl tento rozdíl výše uvedené částky 14 500 Kč. V případě učitelů mateřských škol jejich mzdy od roku 2017 sice procentuálně vzrostly více než mzdy všech vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, v absolutním vyjádření však vzrostly o něco méně (nárůst o 12 400 Kč u učitelů v mateřských školách oproti 13 000 Kč u všech zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním). Absolutní rozdíl mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou učitelů v mateřských školách a zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním tak zůstává od roku 2017 stabilně na úrovni kolem 22 tisíc Kč.

MEDIÁN: Kromě údajů o průměrné mzdě obsahuje tato publikace ve své tabulkové příloze i podrobné údaje o mediánu mezd učitelů, který představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení; to znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián.

Graf 6: Srovnání mediánu mezd učitelů s mediánem mezd zaměstnanců celkem a zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním v letech 2012 až 2021

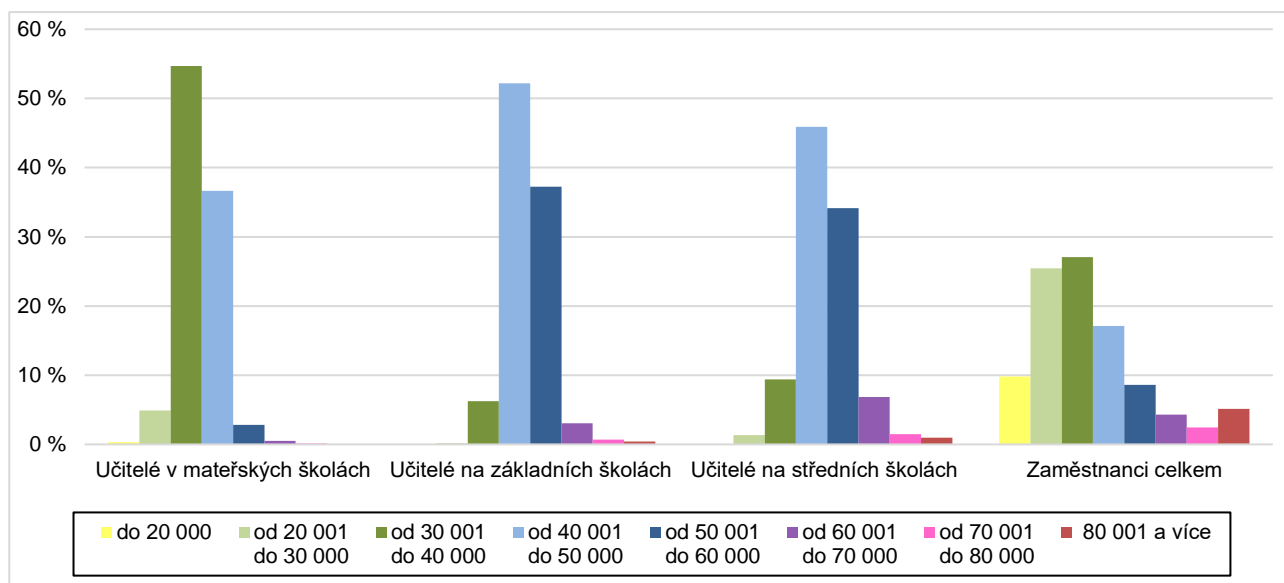
Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Zatímco v roce 2021 činil mediánový plat či mzda všech zaměstnanců v České republice 35 169 Kč, medián výdělků učitelů v regionálním školství celkem byl o třetinu (11 490 Kč) vyšší a dosáhl 46 659 Kč. Byl tak jen o 184 Kč nižší než jejich průměrná mzda.

Opět, pokud porovnáváme výdělků učitelů s ostatními zaměstnanci, je třeba mít na paměti, že většina učitelů má magisterské či doktorské vzdělání. V roce 2021 představoval medián výdělků osob s magisterským nebo doktorským titulem 50 472 Kč, což je částka o více než 15 000 Kč vyšší než za medián všech zaměstnanců v České republice. Ve srovnání s mediánem mezd zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním dosáhli učitelé jen na 92 % této částky.

Mediánová mzda učitelů se od jejich průměrné mzdy příliš neliší. Naopak u mezd všech zaměstnanců celkem je rozdíl mezi průměrem a mediánem daleko větší. To je dáno konstrukcí těchto ukazatelů a odlišnou mírou variability mezd. Zatímco průměr je výrazně ovlivněn (směrem nahoru) malým počtem zaměstnanců s extrémně vysokými mzdami, na medián mají daleko menší vliv. Nicméně mezi učiteli jsou ti s extrémně vysokými mzdami skutečně vzácným úkazem, takže ani průměr není od mediánu nijak výrazně vychýlen. U zaměstnanců celkem jsou úrovně jejich mezd rozloženy v celém spektru mzdových pásem, ale velká většina učitelů pobírá velmi podobné mzdy.

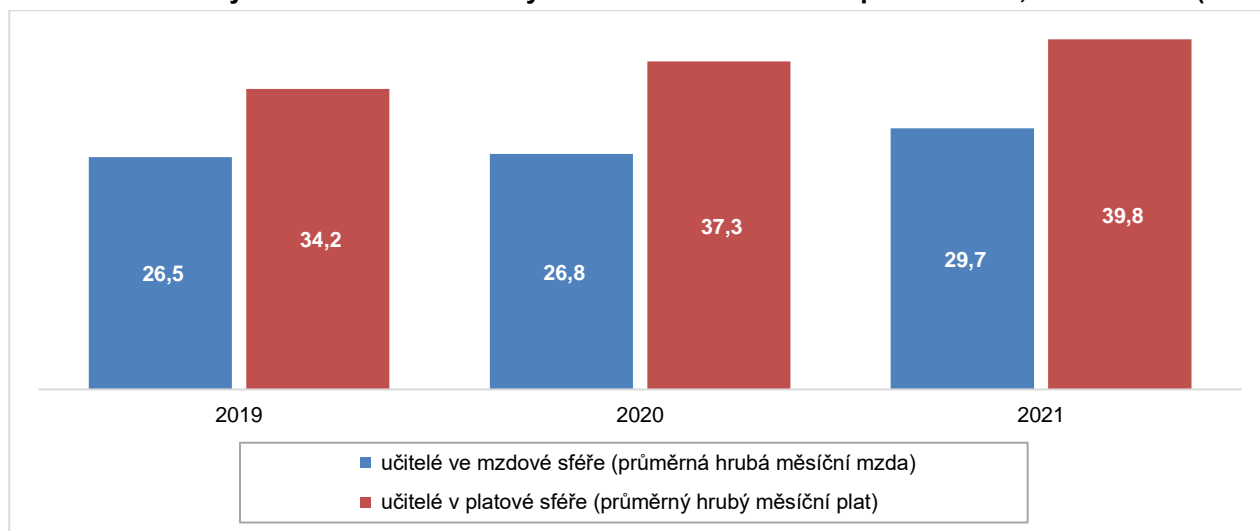
O něco větší variability dosahují mzdy učitelů na středních školách, kde jako učitelé působí (zejména na středních odborných učilištích) také zhruba 15 % učitelů odborného výcviku, kteří pro výkon tohoto povolání nepotřebují vysokoškolské vzdělání. Učitelé odborného výcviku mohou mít pouze střední vzdělání s výučním listem v daném oboru a doplňující pedagogické studium. Průměrná hrubá mzda učitelů odborného výcviku pak dosahovala 83 % mzdy ostatních učitelů na středních školách.

Graf 7: Podíly učitelů a zaměstnanců celkem v pásmech hrubých měsíčních mezd v roce 2021 (v %)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

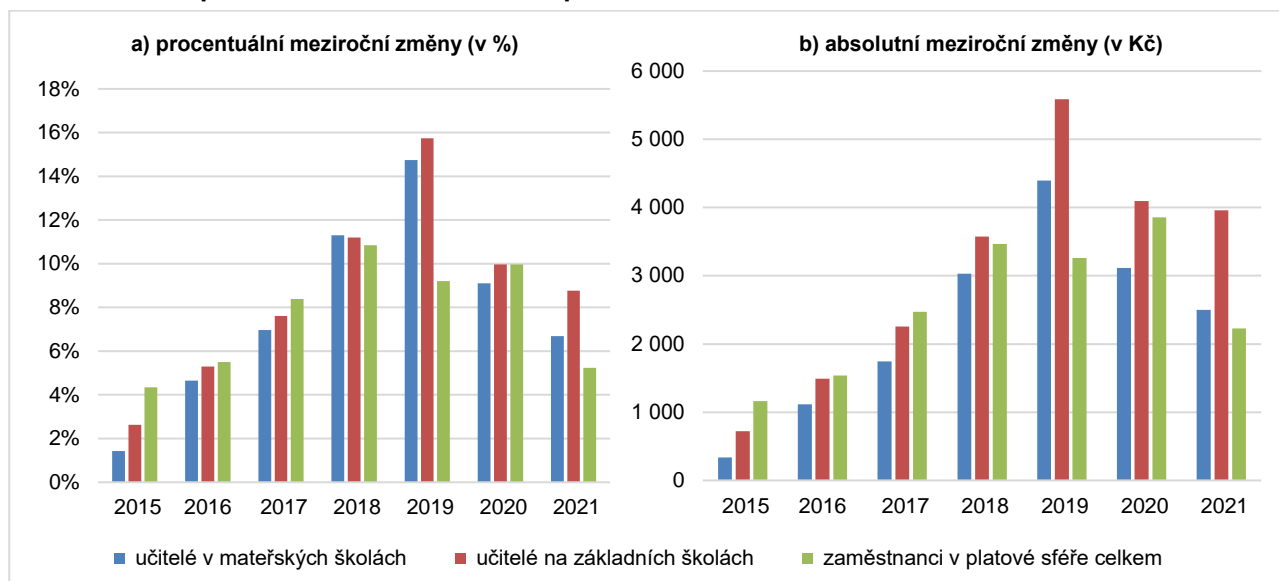
3. Srovnání výdělků učitelů ve veřejných a soukromých školách

Naprostá **většina** (více než 90 %) učitelů pobírá za odvedenou práci plat, jinými slovy **pracuje ve veřejném sektoru**. Učitelé v mateřských školách, kteří dostávají plat, jsou výrazně lépe finančně ohodnoceni ve srovnání s kolegy pracujícími za mzdu, zpravidla v soukromých školách (39,8 tis. Kč vs. 29,7 tis. Kč v roce 2021). Na středních školách byla mezi lety 2016 až 2019 situace opačná a více si vydělávali učitelé pracující za mzdu. Nicméně v roce 2020 se situace otočila a poslední tři roky byl v platové sféře meziroční růst větší než ve mzdové a celkově byly učitelské platy vyšší než mzdy (50,0 tis. Kč vs. 45,4 tis. Kč v roce 2021).

Graf 8: Srovnání výdělků učitelů v mateřských školách ve mzdové a v platové sféře; 2019 až 2021 (tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

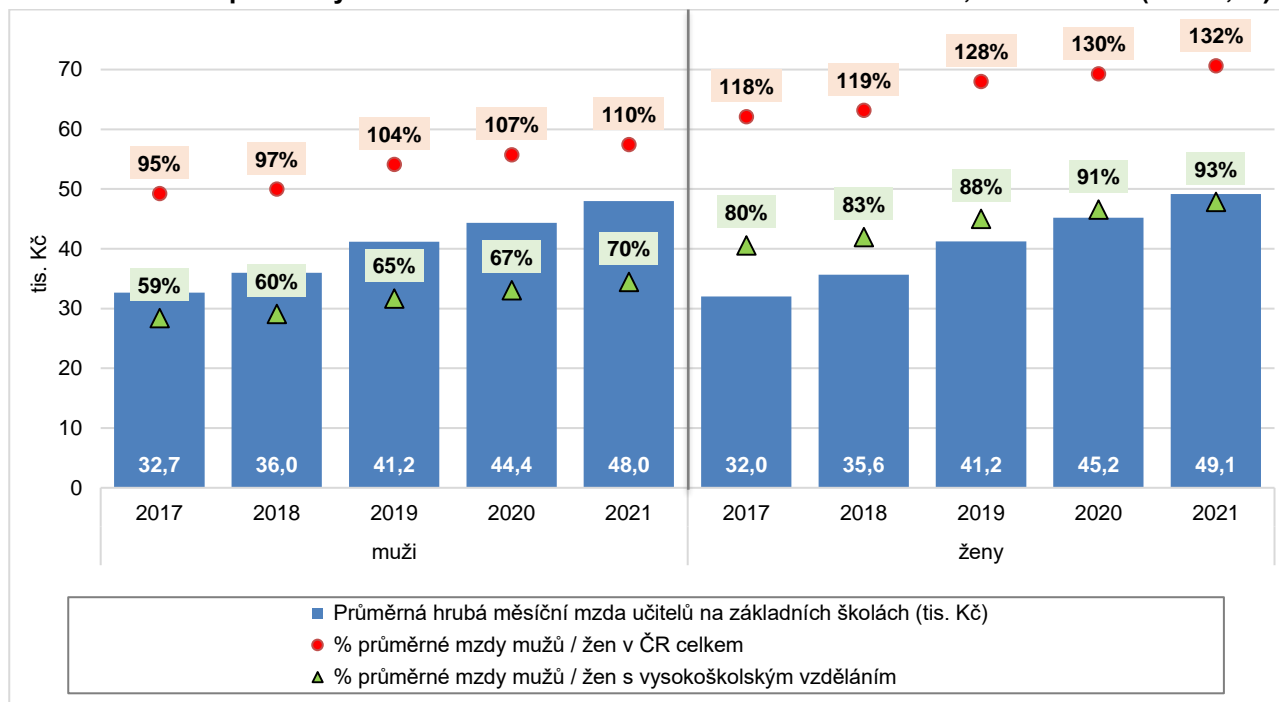
Jak již z předchozích řádků vyplývá, mezi lety 2013 a 2017 bylo tempo růstu mezd učitelů v regionálním školství víceméně shodné s vývojem průměrné mzdy všech zaměstnanců celkem. Při porovnání platů učitelů (= působících na veřejných školách) v regionálním školství s platem všech zaměstnanců rostly ty učitelské mezi lety 2013 až 2017 pomaleji. Naopak mezi rokem 2017 až 2021 byl nárůst dynamičtější u platů učitelů. Během tohoto období vzrostl průměrný měsíční plat učitelů veřejných škol v regionálním školství o 51 % (15,8 tis. Kč), zatímco v celé platové sféře byl nárůst 40 % (12,8 tis. Kč).

Graf 9: Meziroční změny průměrných hrubých měsíčních platů učitelů veřejných škol v Česku v letech 2015 až 2021 v porovnání se zaměstnanci v platové sféře celkem

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

4. Mzdy učitelů podle pohlaví

Učitelství je u nás doménou žen. V roce 2021 zastávaly osm z deseti učitelských pozic v regionálním školství ženy. Největší převaha žen je v mateřských školách a na prvním stupni základních škol. V minulém školním roce bylo mužů učících v mateřských školách 265, při jejich přepočtu na plně zaměstnané se tak muži podíleli 0,7 % na všech učitelích mateřských škol. Zatímco na prvním stupni činil podíl mužů mezi učiteli pouhých 6 %, na stupni druhém tvořili čtvrtinu a na středních školách 40 %. V roce 2021 z 1 000 zaměstnaných žen bylo v průměru 52 z nich zaměstnaných jako učitelka v regionálním školství. V případě mužů jich na 1 000 zaměstnaných připadlo jen 11, kteří se věnovali profesi učitele, tj. téměř 5krát méně než v případě žen.

Graf 10: Srovnání průměrných mezd učitelů mužů a žen na základních školách; 2017 až 2021 (tis. Kč; %)

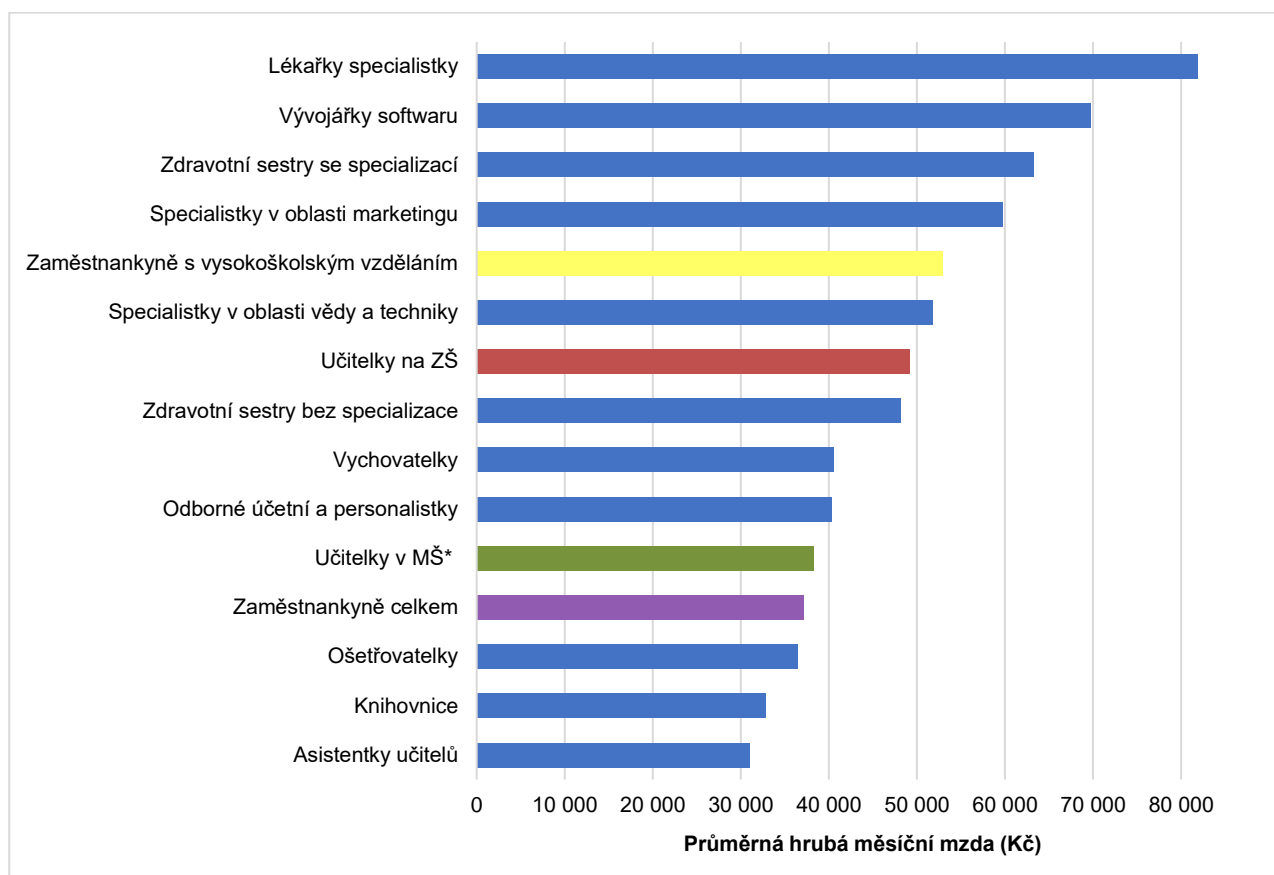
Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

S historickou převahou žen ve školství souvisí i jejich obecně vyšší věková struktura a tím pádem i vyšší tabulkové platy vycházející z jejich delší praxe. Učitelky na základních školách v roce 2021 dosáhly v průměru na 49,1 tis. Kč, páni učitelé na 48,0 tis. Kč. Na středních školách, kde je podíl mužů nejvyšší, tak učitelky braly 49,9 tis. Kč a učitelé 48,8 tis. Kč. Průměrná mzda učitelek na základních školách tak představuje 132 % průměrné mzdy všech zaměstnankyň v Česku v porovnání se 118 % v roce 2017. Při srovnání s průměrnou mzdou zaměstnankyň s vysokoškolským vzděláním dosahuje tento podíl nižších hodnot. V roce 2021 si učitelky v průměru vydělaly o 7 % (3 762 Kč) měsíčně méně, než byla průměrná mzda všech zaměstnankyň s vysokoškolským vzděláním celkem. Před pěti lety to bylo dokonce o 21 % (7 785 Kč) méně.

V porovnání s jinými ženami pracujícími mimo školství si učitelky na základních školách v minulém roce v průměru vydělaly například o 40 % (32 700 Kč) méně než lékařky specialistky, o 30 % (20 700 Kč) méně než vývojářky softwaru a o pětinu (14 100 Kč) méně než zdravotní sestry se specializací. Naopak jejich průměrná mzda v roce 2021 byla přibližně na úrovni zdravotních sester bez specializace, o polovinu (16 300 Kč) vyšší než mzda knihovnic a téměř dvojnásobná v porovnání s prodavačkami.

Graf 11: Srovnání průměrných mezd učitelek a žen ve vybraných zaměstnáních, 2021 (tis. Kč)

* s vysokoškolským vzděláním

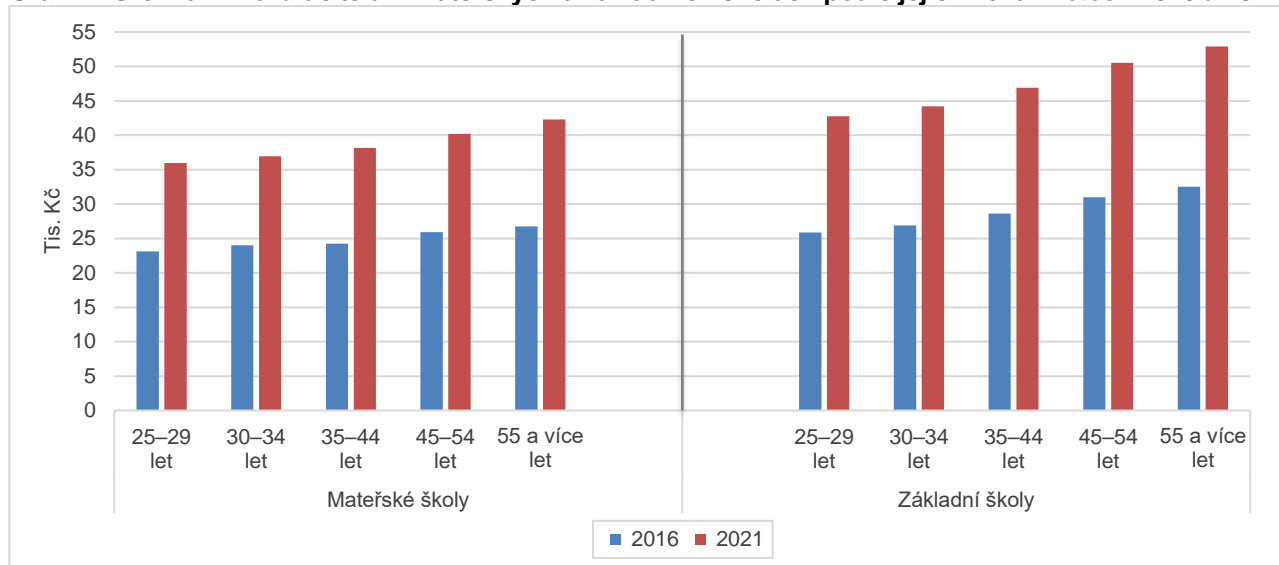
Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

5. Mzdy učitelů podle jejich věku

Mzda, kterou učitelé pobírají, **roste s věkem**, resp. **delší dobou praxe**. Učitelé v regionálním školství mladší 35 let v roce 2021 pobírali v průměru 40,6 tis. Kč. Jejich kolegové starší 55 let vydělávali o cca 10 tis. Kč více. Největší nominální růst mezd mezi roky 2016–2021 zaznamenali učitelé na základních školách ve věkové kategorii 55 a více let. Polepšili si v průměru o 20,4 tis. Kč. Hrubá měsíční mzda učitelů v tomto věku byla v roce 2021 na základních školách o 10,6 tis. Kč vyšší než jejich kolegů v mateřských školách ve stejné věkové kategorii. Naopak nejmenšího absolutního nárůstu se mezi roky 2016 a 2021 dočkaly učitelky v mateřských školách ve věkové skupině 25–29 let, a sice o 12,8 tis. Kč. V roce 2021 dosáhla jejich hrubá měsíční mzda 36,0 tis. Kč v porovnání s 42,8 tis. Kč u učitelů ve stejném věku na základních školách.

Graf 12: Srovnání mezd učitelů v mateřských a základních školách podle jejich věku v letech 2016 a 2021

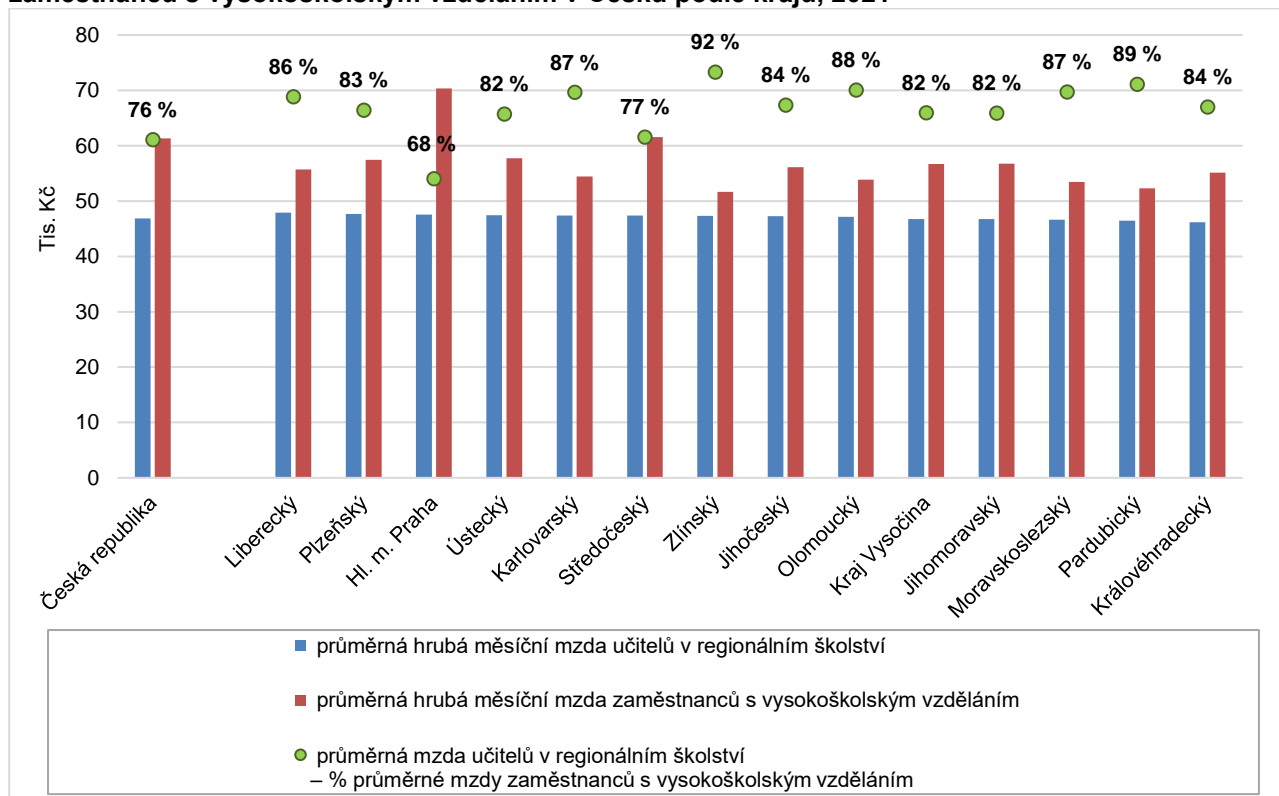

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

6. Regionální srovnání

Co se týče **srovnání** mezd učitelů v regionálním školství v jednotlivých **krajích ČR**, jsou vzhledem k drtivé většině učitelů pracujících ve veřejných školách odměňujících podle jednotných platových tabulek rozdíly opravdu minimální. Nejlépe si v roce 2021 vedl Liberecký kraj s průměrnou hrubou měsíční mzdou učitelů 47,9 tis. Kč. Již dva roky po sobě tak neměli největší mzdu učitelé z hl. města Prahy. Nejnižší mzdy v roce 2021 brali v průměru učitelé v Královéhradeckém kraji (46,2 tis. Kč) a v Pardubickém kraji (46,5 tis. Kč).

Graf 13: Průměrná hrubá mzda učitelů v regionálním školství v porovnání k průměrné hrubé mzdě zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním v Česku podle krajů, 2021

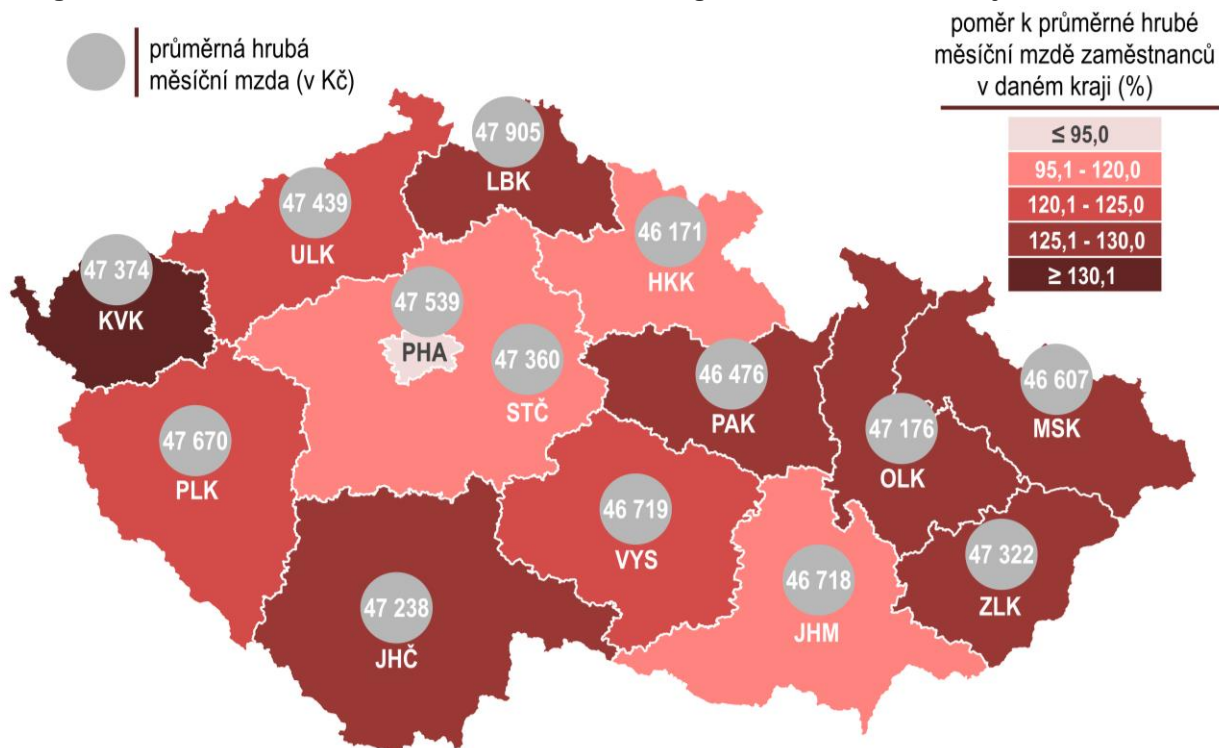

Pozn.: vysokoškolské vzdělání zahrnuje magisterský a doktorský stupeň

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

V posledních dvou letech se rozdíly mezi jednotlivými kraji postupně zmenšují. Zatímco v roce 2019 představoval rozdíl dvou extrémních hodnot 4,6 tis. Kč, v roce 2021 se mzdy učitelů ve všech krajích vešly do rozmezí 1,7 tis. Kč. Ačkoliv učitelé v Praze až do roku 2020 dlouhodobě pobírali nejvyšší mzdy, v roce 2021 dosahovali pouze na 94 % průměrné hrubé měsíční mzdy všech pražských zaměstnanců. Praha tak byla jediným krajem, kde učitelé pobírali nižší mzdu, než byl krajský průměr za všechna odvětví, a to poměrně výrazně v porovnání s ostatními kraji. Naopak v Karlovarském kraji průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v regionálním školství dosáhla 133 % průměrné celokrajské mzdy v národním hospodářství.

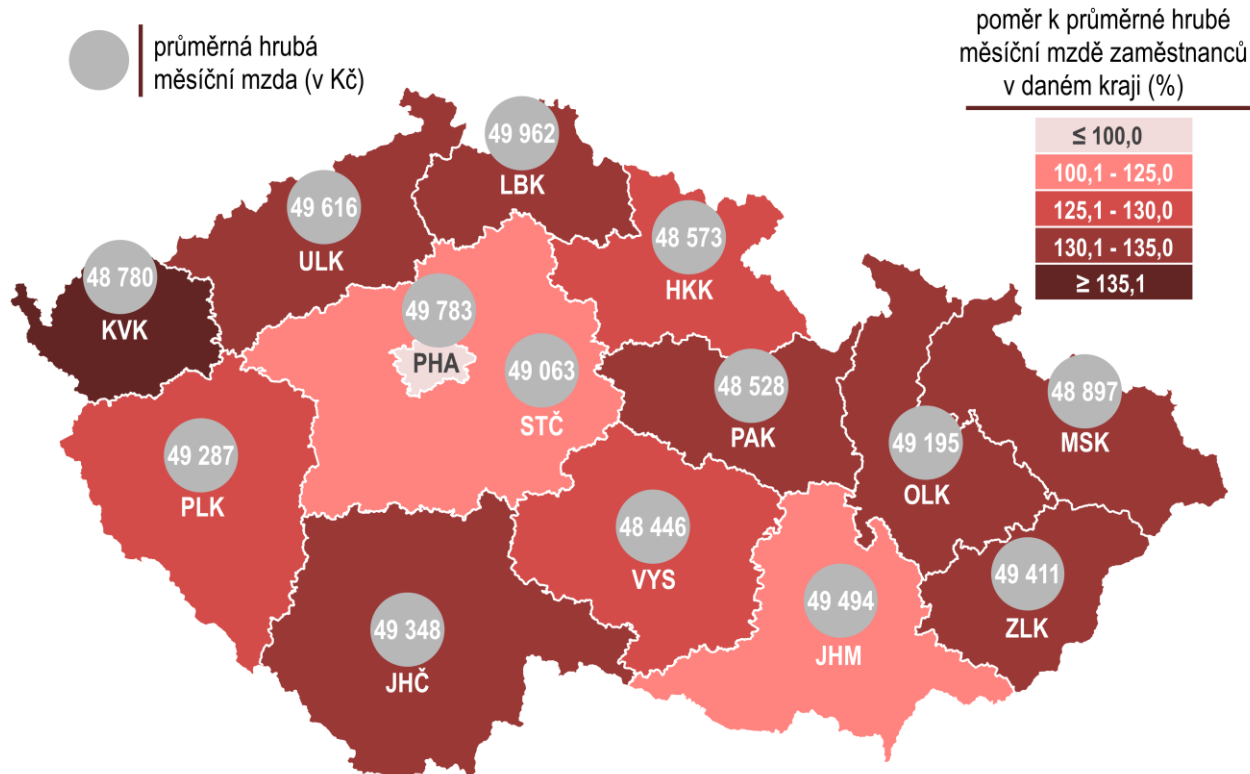
Kartogram 1: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů v regionálním školství v krajích ČR, 2021

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Mzdy učitelek v **mateřských školách** mají mezi jednotlivými kraji o něco větší rozptyl (2,4 tis. Kč). To je do značné míry ovlivněno vyšším zastoupením učitelek pracujících v soukromých mateřských školkách (obzvláště v některých krajích), kde jsou mzdy obecně nižší než ve veřejných školkách. Nejvíce pobíraly učitelky v Jihočeském a Plzeňském kraji (40,6 a 40,4 tis. Kč). Naopak nejméně (38,2 tis. Kč) v průměru vydělávaly učitelky ve školkách v Jihomoravském kraji. Průměrná hrubá měsíční mzda učitelek v pražských mateřských školách byla mírně pod hodnotou za celou republiku a činila 76% podíl průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v Praze v roce 2021, což byla nejhorší bilance ze všech krajů. Naproti tomu v Karlovarském kraji představovala jejich mzda 110 % ve srovnání s krajským průměrem.

Výsadní postavení ve mzdách učitelů na **základních školách** měla až do roku 2020 Praha. Ale zatímco v ostatních krajích mezi lety 2019 a 2020 mzda učitelů vzrostla o 3,7 až 6 tisíc Kč, tak pražským učitelům se v průměru zvýšila o pouhých 100 Kč. V roce 2021 se však již hodnota, o kterou se meziročně mzdy pražských učitelů zvýšily, výrazněji neodlišovala od ostatních krajů. Nejvyšší průměrnou hrubou měsíční mzdou v roce 2021 dostávali učitelé na základních školách v Libereckém kraji (50,0 tis. Kč), nejméně naopak vydělávali učitelé v kraji Vysočina (48,4 tis. Kč). V relaci ke krajské průměrné hrubé mzdě všech zaměstnanců však pobírali nejvíce učitelé v Karlovarském a Zlínském kraji (137 % a 135 %) a nejméně učitelé v Praze (99 %).

Kartogram 2: Průměrná hrubá měsíční mzda učitelů na základních školách v krajích ČR, 2021

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Obdobná situace je patrná u **středních škol**. Mezi výdělky učitelů opět až do roku 2019 dominovala Praha, ale v roce 2020 se propadla až na třetí příčku. V roce 2021 nejvyšší průměrnou hrubou mzdou měli učitelé na středních školách ve Středočeském kraji (51,8 tis. Kč), naopak nejnižší průměrný výdělek učitelů na středních školách (47,8 tis. Kč) vykazoval Královéhradecký kraj. Učitelé ve Zlínském kraji pobírali 94 % toho, co tamní zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním, naopak jejich kolegové v hlavním městě dosáhli jen na 73 % průměrné mzdy pražských zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním.

7. Mzdy asistentů pedagoga a vychovatelů

Kromě údajů za učitele byly zpracovány i údaje o struktuře mezd vychovatelů a asistentů pedagogů. Jejich výdělky jsou v průměru nižší než výdělky učitelů. Průměrná mzda vychovatelů v roce 2021 činila 40 625, jen velmi těsně tedy nedosáhli na průměrnou mzdu všech zaměstnanců celkem (99,6 %). Průměrná mzda asistentů pedagoga byla ze všech sledovaných pedagogických pracovníků výrazně nejnižší, 31 658 Kč znamenalo pouze 77 % průměrné mzdy všech zaměstnanců.

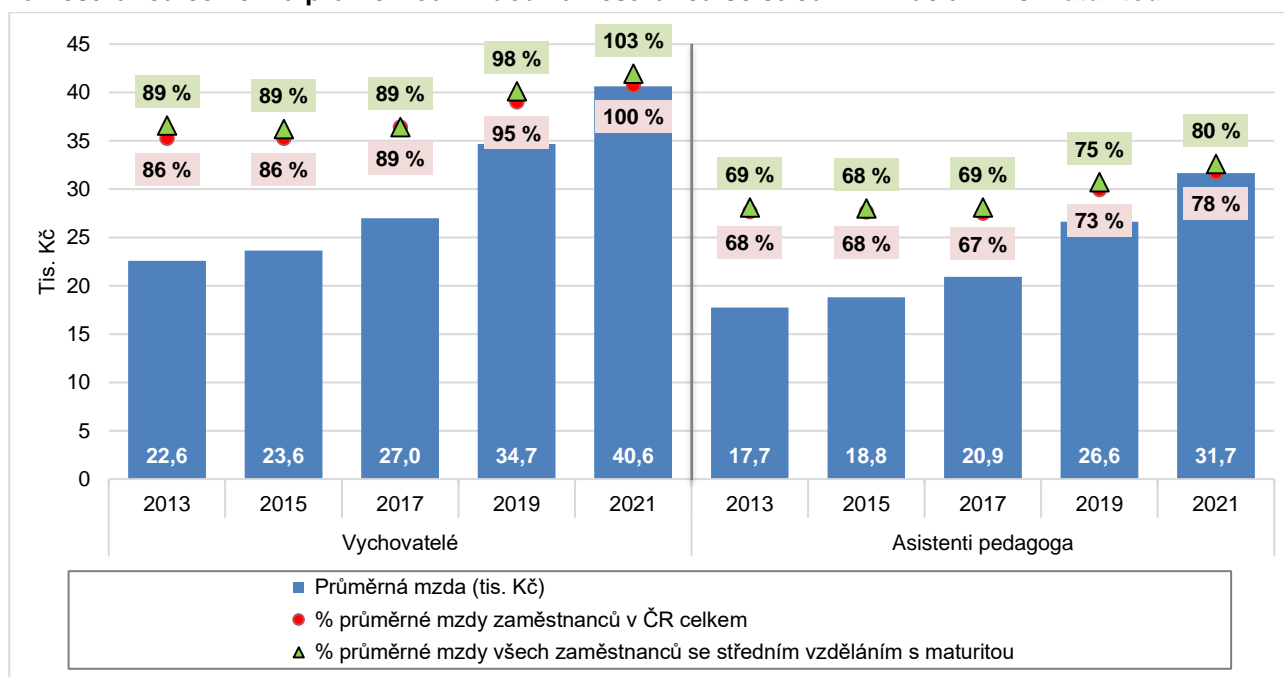
Vychovatelé musí mít středoškolské vzdělání s maturitou zaměřené na přípravu vychovatelů nebo příslušně zaměřené vysokoškolské vzdělání. Větší část vychovatelů má středoškolské vzdělání a v porovnání se všemi středoškolsky vzdělanými zaměstnanci dosahují na 103 % průměrné mzdy. Vychovatelé se středoškolským vzděláním přitom mají dlouhodobě vyšší průměrné výdělky než ti, kteří mají bakalářské vzdělání. To může souviset s delší dobou praxe (a tedy vyšším stupněm platové tabulky) vychovatelů se středoškolským vzděláním. Nejvyšší průměrnou mzdou pak sice mají vychovatelé s magisterským nebo doktorským vzděláním, ale při porovnání se všemi takto vzdělanými zaměstnanci dosahují pouhých 69 % jejich mzdy.

V současnosti jsou rozlišovány dvě úrovně odbornosti asistentů pedagoga – podle nich je odlišeno i požadované vzdělání. Pro vyšší úroveň činnosti musí mít asistent pedagoga střední vzdělání s maturitou

a odpovídající pedagogické vzdělání, pro nižší úroveň stačí asistentovi pedagoga střední vzdělání s výučním listem nebo dokonce i jen vzdělání základní, podmínkou je absolvování kvalifikačního kurzu.

U asistentů pedagoga jsou jak průměrné, tak mediánové mzdy u všech úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání velmi těsně vyrovnané. Rozdíl mezi průměrnou mzdou asistentů bez maturity a těmi s magisterským nebo doktorským vzděláním činil pouze 1 090 Kč, respektive 504 Kč v případě mediánu. Pokud jejich průměrné hrubé mzdy porovnáme se mzdou všech zaměstnanců s příslušným vzděláním, tak zatímco v případě zaměstnanců se středoškolským vzděláním bez maturity dosáhli asistenti pedagoga na 100,7 % jejich průměrné mzdy, tak asistenti pedagoga s vysokoškolským vzděláním brali pouhých 53 % průměrné mzdy všech vysokoškoláků.

Graf 14: Srovnání průměrných mezd vychovatelů a asistentů pedagoga s průměrnou mzdou zaměstnanců celkem a průměrnou mzdou zaměstnanců se středním vzděláním s maturitou

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

